

EKSAMEN I RETTSLÆRE
I henhold til rammeplanen for treårig revisorutdanning av 2012
- 10 sp

Mandag 28. mai 2018
Kl 09.00 – 14.00 (5 timer)

Oppgavesettene består av samlet 11 spørsmål, 5 sider inklusive denne siden.

Tillatte hjelpemidler: Norges lover, andre ukommenterte lovsamlinger, særtrykk av lover og forskrifter. Hvis oppgavene er ufullstendige eller uklare, må du selv ta nødvendige forutsetninger. Forutsetningene bør gå klart frem av besvarelsen.

Samtlige spørsmål skal drøftes og besvares.

* * * * *

Hans Tastad er daglig leder i Verkstedet AS. Han er eneste styremedlem og eier av alle aksjene. Hans tok kontakt med Peder Ås og ga uttrykk for at han, på vegne av Verkstedet AS, ønsket å inngå avtale om leie av et bygg som Peder eier. Det ble avtalt et møte i det aktuelle bygget. I møtet ga Hans uttrykk for at bygget var ideelt med tanke på drift av bilverksted, men at gulvet i så fall måtte forsterkes. Peder sa at han kunne sørge for å forsterke gulvet, forutsatt at de ble enige om en langsiktig leieavtale. Partene ble enige om at Peder skulle sende over et utkast til leieavtale.

Hans mottok følgende e-post fra Peder:

Takk for hyggelig møte. Du kan få leie bygget for kr 20.000,- pr. mnd. I tillegg kommer utgifter til strøm, vann osv. Jeg sørger for å forsterke gulvet. Ifølge min takstmann kommer prisen for dette arbeidet på ca. kr 400.000,-. Jeg vedlegger en kontrakt jeg fant på nettet og har fylt ut § 5 i avtalen. De andre punktene har jeg ikke gjort noe med, men det er vel helt standard vilkår for leie av næringslokale, så det er vel greit. Jeg venter å høre fra deg med det første.

Peder

Avtalens § 5 hadde Peder utfylt på følgende måte:

Varighet

Leieforholdet starter 03.04.2013

- og opphører uten oppsigelse 03.04.2023*
- og kan sies opp av begge partene med 3 måneders frist (vanlig oppsigelsesfrist)*

Tre uker senere sendte Peder ny e-post til Hans og purret på svar. Han fikk da følgende svar fra Ulla Grå.

Hei

Jeg er verksmester i Verkstedet AS. Hans er blitt syk og jeg ivaretar hans jobb til han er tilbake i arbeid. Jeg har fått fullmakt fra styret i Verkstedet AS til å håndtere saken om leie av lokale for Verkstedet AS. Avtalen ivaretar fullt ut våre behov og alt er ok. Vi kan kanskje vente med undertegning til Hans er tilbake om et par uker.

Ulla

Ulla vedla fullmakten fra styret med følgende tekst:

Styret i Verkstedet AS gir Ulla Grå fullmakt til å håndtere saken om leie av nye lokaler for Verkstedet AS.

Da Hans kom tilbake på jobb og fikk se korrespondansen mellom Ulla og Peder, tok han straks kontakt med Peder og sa at Verkstedet AS hadde skrinlagt planene om leie av lokalet. Peder hevdet at Verkstedet AS allerede hadde bundet seg til leie av lokalet. Hans bestred dette. Han hevdet for det første at Ullas e-post ikke innebar at Verkstedet AS ble bundet. Videre anførte han at Ulla kun hadde fullmakt til å forhandle på vegne av Verkstedet AS, men ikke til å binde selskapet. Peder gikk til sak mot Verkstedet AS og hevdet at det var inngått rettslig bindende avtale.

Da advokaten til Verkstedet AS fikk oversendt saken anbefalte hun Verkstedet AS å si opp avtalen med tre måneders varsel. Hun sa at man da i verste fall ville sitte igjen med utgifter på tre måneders leie. Peder bestred at avtalen var slik å forstå at den kunne sies opp med tre måneders varsel. Han hevdet at Verkstedet AS var bundet frem til 03.04.2023.

Spørsmål 1: Er Verkstedet AS bundet av leieavtalen med Peder Ås?

Verkstedet AS fikk stadig dårligere økonomi. Selskapet eide en eiendom som Banken begjærte tvangssolgt. I grunnboken var det registrert følgende panteheftelser i selskapets eiendom:

Banken panterrett for kr 3.000.000,- tinglyst 02.03.2003

Ole Vold utleggspant for kr 100.000,- tinglyst 03.04.2004

Skatteoppkreveren utleggspant for et skattekrav på kr 500.000,- tinglyst 04.05.2005

Ingen av panterettene var retinglyst.

Eiendommen ble tvangssolgt 07.12.2014 for kr 3.550.000,-. Det ble tvist om prioriteten mellom panthaverne.

Spørsmål 2: Hvordan blir prioriteten mellom panthaverne?

Den 08.01.2015 solgte Verkstedet AS en av selskapets biler til Lillevik Idrettsforening. Det var en Volkswagen Caravelle 2005 modell. Kjøpesummen var kr 80.000,- og bilen ble solgt «som den er».

Et par uker etter kjøpet oppdaget Petra Pedersen, som er daglig leder i Lillevik Idrettsforening, at det var vått på gulvet på passasjersiden. Det til tross for at bilen ikke hadde vært brukt på en uke. Det hadde regnet kraftig de to siste dagene. En uke senere oppdaget hun igjen av det ble vått på gulvet når det hadde regnet kraftig. Hun undersøkte det nærmere og fant ut at det var en lekkasje ved fremre dør på høyre side. Petra tok da straks kontakt med Verkstedet AS og hevdet at lekkasjen var en kjøpsrettslig mangel. Verkstedet AS hadde ikke opplyst at selskapet for et par år siden hadde fått utbedret en vannlekkasje ved fremre dør på høyre side. Verkstedet AS bestred at det forelå kjøpsrettslig mangel.

Spørsmål 3: Er lekkasjen en kjøpsrettslig mangel?

Utover høsten 2016 ble økonomien i Verkstedet AS stadig dårligere. I begynnelsen av november fikk Hans Tastad tilbud om ansettelse i Knekteruter AS fra 1. januar 2017. Knekteruter AS var et selskap som solgte bilglass til bilverksteder i hele landet. En av kundene var Verkstedet AS, og det var gjennom denne forbindelsen at Hans hadde blitt kjent med Trond Holm, daglig leder i Knekteruter AS. Trond hadde stadig ringt Hans og etterlyst betaling av en faktura på kr 40. 000,-. Hans hadde forklart at selskapet hadde økonomiske problemer og at det derfor var vanskelig å få betalt fakturaen. Han hadde også fortalt at han syntes situasjonen var så vanskelig at han vurderte å «kaste inn håndkleet». Det var etter disse samtalene at Trond hadde tilbudt ham jobb.

I midten av november var status i Verkstedet AS at selskapet skyldte forskjellige kreditorer om lag kr 450 000,-, mens innestående på kontoen bare var kr 500,-. Selskapet hadde ikke andre verdier ettersom alt driftstilbehør var leaset. Det var heller ingen utestående fordringer som var forventet å bli betalt.

I midten av november fikk Verkstedet AS overraskende inn et beløp på kr 45 000,- fra en større verkstedjobb som ble utført året før. Hans hadde egentlig avskrevet fordringen ettersom han trodde kunden ikke var i stand til å gjøre opp for seg.

Hans var i tvil om hva han skulle gjøre med beløpet. Hvis han fordelte dette på alle kreditorer ville det bare bli litt til hver, og alle ville trolig være like misfornøyde. Hans fant ut at det kunne være greit å beholde et godt forhold til Knekteruter AS hvor han tross alt skulle begynne å jobbe. Den 20. november 2016 betalte han derfor fakturaen til Knekteruter AS på kr 40 000,-.

Resten av innestående på konto, kr 5 500,- overførte han samme dag til seg selv og merket overføringen «utestående feriepenger for 2015».

1. januar 2017 begynte Hans i jobben som selger hos Knekteruter AS. Han var fortsatt registrert i Enhetsregisteret som styreleder og daglig leder i Verkstedet AS, selv om det nå ikke var noen aktivitet i selskapet. Han eide fortsatt alle aksjene.

Våren 2017 avla Verkstedet AS årsregnskap for 2016 som viste et underskudd på kr 350 000,-. Hans ønsket å avvikle selskapet, men visste at det ikke var så enkelt hvis ikke

alle kreditorene fikk full dekning for sine krav. Samtidig tenkte han at det kunne være greit å ha selskapet «liggende» i tilfelle han skulle starte bilverksted igjen og regnskapet ble derfor avlagt under forutsetning av fortsatt drift.

15. februar 2018 fikk Verkstedet AS forkynt konkursvarsel fra skatteetaten med betalingsfrist to uker senere. Dette var begrunnet med at selskapet skyldte kr 75 000,- i merverdiavgift for perioden januar til april 2016. Fakturaene hadde forfalt til betaling i 2016 og var blitt purret flere ganger senere. Verkstedet AS hadde ingen penger på konto og kunne ikke betale regningen. Lillevik tingrett mottok konkursbegjæringen fra skatteetaten den 5. mars 2018. Tingretten åpnet konkurs i Verkstedet AS ved kjennelse avsagt 15. mars 2018.

Simon Skjerp ble oppnevnt som bostyrer. Han gikk straks i gang med å gå gjennom Verkstedet AS sine kontoutskrifter, og oppdaget betalingen på kr 40 000,- til Knekteruter AS den 20. november 2016. Han tilskrev Knekteruter AS og krevde betalingen omstøtt. Simon skrev samtidig et brev til Hans hvor han anførte at dersom Knekteruter AS ikke aksepterte omstøtelsen eller ikke kunne betale, så ville han i alle tilfelle kreve beløpet av Hans personlig. Videre krevde bostyrer at betalingen på kr 5 500,- til Hans ble omstøtt. I følge selskapets regnskaper og kontoutskrifter fikk Hans utbetalt alle feriepenger for 2015 i juli 2016, slik at det ikke var noe utestående feriepengekrav per november 2016.

Spørsmål 4: Er det rettslig grunnlag for omstøtelse av betalingen på kr 40 000,- til Knekteruter AS?

Spørsmål 5: Er det rettslig grunnlag for omstøtelse av betalingen på kr 5 500,- til Hans Tastad?

Spørsmål 6: Er det rettslig grunnlag for å kreve beløpet på kr 40 000,- av Hans Tastad personlig?

Simon Skjerp mente også at Hans Tastad burde meldt oppbud på vegne av Verkstedet AS «lenge før» selskapet ble begjært konkurs av skatteetaten.

Spørsmål 7: Hadde Hans Tastad plikt til å melde oppbud i Verkstedet AS?

Noen år tidligere hadde Hans lånt penger av sin venn Sverre Svart i forbindelse med at han skulle kjøpe en ny bil til privat bruk. I den forbindelse hadde de laget et dokument med følgende tekst:

Gjeldsbrev

Jeg, Hans Tastad, erkjenner å skyldte kr 30 000,-. Lånet er utbetalt den 1. februar 2014 og skal tilbakebetales senest 1. februar 2018.

Gjeldsbrevet kan inndrives uten søksmål, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 første ledd bokstav a.

Hans hadde signert gjeldsbrevet og signaturen hans var bekreftet av to myndige vitner. I april 2018 etterlyste Sverre tilbakebetaling av lånet. Den 15. april sendte han et brev til Hans hvor han bad om at lånet, inkludert renter, ble tilbakebetalt innen 1. mai. Kravet utgjorde kr 41 321,-. Rentene, kr 11 321,- var beregnet fra 1. februar 2014 til 1. mai 2018. Sverre hadde brukt forsinkelsesrentesatsen slik denne var fastsatt i forskrift om forsinkelsesrentesatsen. Per 1. februar 2018 utgjorde rentene kr 10 699,- ifølge beregningen hans.

Hans Tastad erkjente at han skyldte Sverre penger, men mente at Sverre ikke hadde noe grunnlag for å kreve renter.

Spørsmål 8: Har Sverre Svart rettslig grunnlag for å kreve renter på lånet?

Da Sverre Svart forstod at det ikke var penger å hente hos Hans solgte han gjeldsbrevet til Trond Luhr. Før han overdro gjeldsbrevet endret han teksten slik at det nå stod at Hans skyldte 80 000,-. Forfalskningen var så god at den ikke var mulig å oppdage for Trond Luhr.

Luhr sendte utleggsbegjæring til namsmannen i Lillevik og krevde at Hans betalte kr 80 000,- med tillegg av «*de renter som måtte være korrekte*». Da Hans mottok kopi av begjæringen protesterte han straks og anførte at gjeldsbrevet var forfalsket og at han bare var forpliktet til å betale kr 30 000,- med tillegg av «*lovens renter*».

Spørsmål 9: Kan Trond Luhr kreve at Hans Tastad betaler kr 80 000,- med tillegg av renter? (Størrelsen på rentekravet skal ikke drøftes.)

Hans ble etter hvert lei av jobben i Knekteruter AS. Han savnet det fysiske arbeidet på bilverksted. Han ønsket derfor å stifte et nytt selskap - Hansemann Mekk AS. Hans hadde fortsatt lite penger, men han eide en stor mengde verktøy som det var behov for på et bilverksted. Han anslo at det ville kostet minst kr 300 000,- å kjøpe tilsvarende verktøy nytt, og at bruktværdien, om det ble solgt samlet, var minst kr 75 000,-.

Spørsmål 10: Hvor mye aksjekapital må Hans skyte inn i Hansemann Mekk AS?

Spørsmål 11: Kan Hans skyte inn verktøyet som aksjekapital?